

ปัญหากฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการรับสภาพหนี้



นางสาวดวงตา กล้วยไม้ ณ อยุธยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532


ISBN 974-576-487-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15450

I 10305118

THE LEGAL PROBLEMS CONCERNING "ACKNOWLEDGMENT OF DEBT"



Miss Duangta Kluaymai Na Ayudhya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law
Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-487-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหากฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการรับสภาพหนี้

โดย

นางสาวดวงตา กล้วยไม้ ณ อยุธยา

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต



คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



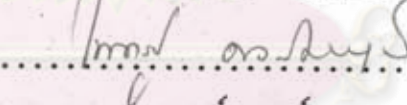
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โภทวีไลกุล)



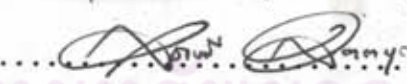
กรรมการ

(ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ)



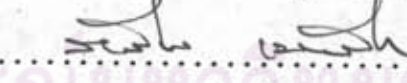
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)



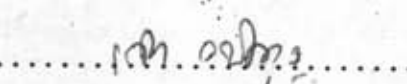
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธาบดี สัตตบุศย์)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร)



กรรมการ

(อาจารย์เกริก วัฒนกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ดวงตา กล้วยไม้ ณ อรุณา : ปัญหากฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการรับสภาพหนี้ (THE LEGAL PROBLEMS CONCERNING "ACKNOWLEDGMENT OF DEBT") อ.ที่ปรึกษา : รศ. ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์, 169 หน้า.

เมื่อมีหนี้ต่อกันยอมทำให้เกิดสิทธิแก่เจ้าหนี้ที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการบังคับให้ชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง หรือการบังคับให้ใช้ทรัพย์สินใหม่ทดแทนในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นแก่เจ้าหนี้อื่น เนื่องมาจากการที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ที่มีต่อกัน สิทธิของเจ้าหนี้ที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าวนี้เรียกว่า "สิทธิเรียกร้อง"

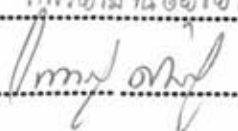
แต่การบังคับใช้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้นั้น จะต้องดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อบังคับตามสิทธิ ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับสิทธิเรียกร้องแต่ละประเภท กำหนดเวลาให้เจ้าหนี้บังคับมาฟ้อง ดังกล่าวนั้นเรียกว่า "อายุความ" ถ้าปล่อยไวจนเกินกำหนดเวลาที่ฟ้องไม่ได้เรียกว่า "คดีขาดอายุความ"

ในปัจจุบันการรับสภาพหนี้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องต่อการประกอบธุรกิจเป็นอย่างมาก เจ้าหนี้ส่วนมากไม่ว่าจะเป็นธนาคารหรือสถาบันการเงิน นับวันจะใช้กลไกทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับสภาพหนี้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุดหากตนเองจะตกลงผ่อนผันการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ตามที่ลูกหนี้เสนอขอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการศึกษาดังปัญหากฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการรับสภาพหนี้ ทำให้ได้ทราบถึงหลักเกณฑ์แน่ชัดของกฎหมายเรื่องการรับสภาพหนี้ว่ามีอยู่อย่างไร และเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้สัมคัญ เจตนารมณ์ที่กำหนดขึ้นหรือไม่ ซึ่งก็ได้พบว่ากฎหมายเรื่องการรับสภาพหนี้ในคดีก่อให้เกิดประโยชน์แก่เจ้าหนี้เป็นอย่างมาก ทำให้เจ้าหนี้ตามกฎหมายลักษณะดังกล่าวนี้ไปใช้ในการให้ออกาสแก่ลูกหนี้ที่จะได้ขอผ่อนผัน ชยายเวลาชำระหนี้ออกไปโดยไม่ต้องถูกเจ้าหนี้บังคับชำระหนี้ ซึ่งอาจหมายถึงการที่ลูกหนี้ต้องถูกยึดทรัพย์สินที่ใช้ประกอบอาชีพ ทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันเป็นไปอย่างราบรื่น ยังประโยชน์ให้เกิดผลดีต่อการประกอบธุรกิจ ลูกหนี้มีโอกาสประกอบอาชีพการงาน เกิดเงินทองทรัพย์สินซึ่งสามารถนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ในที่สุด นอกจากนั้นยังเป็นผลดีต่อศาลในทางอ้อม เนื่องจากการที่เจ้าหนี้เล็งเห็นผลว่าการควนคัดสินใจใช้สิทธิทางศาลไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลดีอย่างไร เจ้าหนี้จึงไม่นิยมนำคดีมาสู่ศาลหากไม่จำเป็น ซึ่งเป็น การลดจำนวนคดีมาสู่การพิจารณาของศาลในอรรถลง จึงนับได้ว่ากฎหมายเรื่องการรับสภาพหนี้เอื้ออำนวยประโยชน์แก่บุคคลทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติกรดวงตา กล้วยไม้ ณ อรุณา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา



DUANGTA KLUAYMAI NA AYUDHYA : THE LEGAL PROBLEMS CONCERNING :
"ACKNOWLEDGMENT OF DEBT" . THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PAITON
KHONGSOMBOON. 169 PP.

An obligation creates a right for the creditor to enforce the debtor to perform an obligation both by specific performance and by way of compensation when the debtor fails to perform his obligation according to the true intent and purpose of the claim, the right of the creditor to enforce the debtor to perform his obligation is called "right of claim".

Enforcement of a claim must be exercised through the Courts and within the time specified by Law for each type of claim. The specific period of time is called "prescription". If enforcement is not accordingly exercised within the period, such claim cannot be enforced or in other words "prescription has expired".

Acknowledgment of debt presently plays a great role in business dealings. Most of the creditors, including banks and financial institutions increasingly utilize this device to benefit themselves to its maximum limit when they choose to relax their enforcement of claim.

This Thesis studies the legal problems concerning acknowledgment of debt, so that the main principle and benefit is determined and analyzed whether the device really benefits the creditor as intended or not. It was found that the acknowledgment of debt device greatly benefits the creditor enabling him to extend a period of time for the debtor to comply with his obligations. This grants the debtor an opportunity to avoid his property being seized. Other benefits are that the good relationship is maintained and the debtor is given the chance to carry on with his profession, the fruits of his labor is then used to repay for his obligation. Moreover, this also provide indirect benefit to the Courts as the number of cases is reduced. It can thus be said that acknowledgment of debt benefit all parties concerned.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ ตามตรา กัญญาไม้อวยุทธ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ไทฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่กรุณาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาและเริ่มให้แนวความคิดในการเขียน ตลอดจนรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกบทอย่างละเอียดและเพิ่มเติมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน อีกทั้งท่านศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ท่านรองศาสตราจารย์สุธาทิ สัตตบุศย์ ท่านรองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร ท่านอาจารย์เกริก วณิชกุล ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ทั้งห้าไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โภทวีไลกุล ที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนผู้เขียนนับแต่เริ่มศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต ตลอดจนได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล และอาจารย์สมบูรณ์ ชัยเดชสุริยะ ที่กรุณาให้แนวความคิดและข้อมูลต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ขึ้นมา และขอขอบคุณ คุณภาวณา เนียมลอย ที่ช่วยเหลือในการแปลคำราคาต่างประเทศบางส่วนให้ผู้เขียน ซึ่งหากปราศจากความช่วยเหลือดังกล่าวแล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะไม่สำเร็จเป็นรูปเล่มได้

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้างไม่มากนักขอ ความดีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอกราบเท้าเป็นกตเวทิตาแก้ บิคารมารดาของผู้เขียน และอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียนตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายนี้ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
บทนำ	1
บทที่ 1 บททั่วไป	5
1.1 มูลฐานในการบังคับใช้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหน้าที่	5
1.1.1 มีการไม่ชำระหนี้	7
1.1.2 อำนาจการใช้สิทธิเรียกร้อง	10
1.1.3 ต้องบังคับใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความ	17
1.2 ที่มาและความหมายของการรับสภาพหนี้	20
1.2.1 มูลเหตุและจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการรับสภาพหนี้	21
1.2.2 ความหมายของการรับสภาพหนี้	22
1.2.3 มูลหนี้ที่อาจมีการรับสภาพหนี้ได้	24
บทที่ 2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการรับสภาพหนี้และผลของการรับสภาพหนี้	26
2.1 หลักทั่วไปในการรับสภาพหนี้	27
2.1.1 การรับสภาพหนี้เป็นนิติกรรมที่ต้องทำโดยความสมัครใจ	28
2.1.2 ระยะเวลาที่ลูกหนี้อาจเข้ารับสภาพหนี้ได้	29
2.1.3 ต้องมีมูลหนี้ต่อกันจึงจะเกิดการรับสภาพหนี้ได้	32
2.2 บทบัญญัติและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับสภาพหนี้	33
2.2.1 กรณีที่ลูกหนี้สมัครใจเข้ารับสภาพหนี้เอง	33
2.2.1.1 ทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้	35
2.2.1.2 ใช้จ่ายเงินบางส่วน	41
2.2.1.3 ส่งดอกเบี้ย	42
2.2.1.4 ค้ำประกันให้ประกัน	44

2.2.1.5	ทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันปราศจากเคลือบคลุม ส่งสัยตระหนักเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพตามสิทธิ เรียกร้อง	45
2.2.2	กรณีลูกหนี้เข้ารับสภาพหนี้โดยเจาหนี้ร้องขอ	47
2.3	ความเกี่ยวพันของการรับสภาพหนี้ในกฎหมายลักษณะอื่น	48
2.3.1	ความเกี่ยวพันของการรับสภาพหนี้ในการบังคับคดีตามที่บัญญัติ ไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	48
2.3.2	ความเกี่ยวพันของการรับสภาพหนี้กับการเพิกถอนนิติกรรม ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483	50
2.4	การรับสภาพหนี้ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ	51
2.4.1	เป็นผลต่อการดำเนินธุรกิจ	52
2.4.2	เป็นผลต่อการนำสืบ	52
2.5	ผลทางกฎหมายของการรับสภาพหนี้	53
2.5.1	ผลในเรื่องอายุความ	53
2.5.2	ผลผูกพันระหว่างลูกหนี้ที่ทำการรับสภาพหนี้กับเจ้าหนี้และ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในมูลหนี้	55
2.5.3	ผลผูกพันต่อทรัพย์สินที่นำมาเป็นประกันในมูลหนี้ที่มีการรับ สภาพหนี้	59
2.6	ผลบังคับและข้อแตกต่างระหว่างการรับสภาพหนี้กับการทำสัญญา ประนีประนอมยอมความ และการแปลงหนี้ใหม่	60
2.6.1	ผลบังคับและข้อแตกต่างระหว่างการรับสภาพหนี้กับการ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ	61
2.6.2	ผลบังคับและข้อแตกต่างระหว่างการรับสภาพหนี้กับการ แปลงหนี้ใหม่	64
2.7	ผลบังคับและข้อแตกต่างระหว่างการรับสภาพหนี้กับการรับสภาพ ความรับผิดโดยสัญญา	70

2.8	ผลบังคับและข้อแตกต่างระหว่างการรับสภาพหนี้กับการ ละเลิกซึ่งประโยชน์แห่งอายุความ	80
บทที่ 3	หลักกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับอายุความและการรับสภาพหนี้	87
3.1	หลักกฎหมายฝรั่งเศส	89
3.2	หลักกฎหมายญี่ปุ่น	98
3.3	หลักกฎหมายเยอรมัน	101
3.4	หลักกฎหมายอังกฤษ	103
บทที่ 4	ปัญหาในผลทางกฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการรับสภาพหนี้	108
4.1	ปัญหาเกี่ยวกับการที่ลูกหนี้ทำการรับสภาพหนี้แต่เพียงบางส่วน	108
4.1.1	ปัญหาเกี่ยวกับการที่ลูกหนี้ทำการรับสภาพหนี้แต่เพียง บางส่วนในมูลหนี้ที่ไม่อาจแบ่งแยกได้	108
4.1.2	ปัญหาเกี่ยวกับการที่ลูกหนี้ทำการรับสภาพหนี้แต่เพียง บางส่วนในมูลหนี้ที่สามารถแบ่งแยกได้	113
4.1.2.1	การรับสภาพหนี้บางส่วนในหนี้เงิน	114
4.1.2.2	การรับสภาพหนี้บางส่วนในทรัพย์สินอันแบ่งได้อื่นๆ ..	118
4.2	ปัญหาเกี่ยวกับการที่ลูกหนี้ทำการรับสภาพหนี้โดยมีเงื่อนไข	120
4.3	ปัญหาเกี่ยวกับการตีความและการนำสืบเพื่อให้ได้ความว่าลูกหนี้ ได้มีการกระทำที่ถือว่าเป็นการรับสภาพหนี้โดยปริยาย	124
4.4	ปัญหาเกี่ยวกับการรับสภาพหนี้กับการฟ้องคดีในกองมรดกของลูกหนี้ ...	133
4.4.1	ลูกหนี้เป็นผู้รับสภาพหนี้แล้วถึงแก่กรรม	134
4.4.2	ลูกหนี้ไม่ได้เป็นผู้รับสภาพหนี้แล้วถึงแก่กรรม ผู้จัดการมรดก หรือทายาทเป็นผู้รับสภาพหนี้	134
4.5	ปัญหาเกี่ยวกับการรับสภาพหนี้ในกิจการธนาคารและสถาบันการเงิน ..	136

4.6 ปัญหาในการนำสืบ	140
4.6.1 การเตรียมคดีและข้อห้ามในการนำสืบ	140
4.6.2 ปัญหาเรื่องการใช้หลักฐาน เรื่องการรับสภาพหนี้เป็น หลักฐานในการฟ้องบังคับชำระหนี้	143
4.6.3 การนำสืบข้อเท็จจริงในการรับสภาพหนี้มีผลต่อการ บังคับชำระหนี้ตามคำขอท้ายฟ้อง	146
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	158
.....	162
ประวัติผู้เขียน	169



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย